

Enontekiön kuntastrategia 2022-2025

IHMISET – HYVINVOINTI – ASUMINEN – ELINVOIMA

Enontekiö – suomen huipulla

Enontekiö sijaitsee Tunturi-Lapissa Suomen Käsivarressa. Enontekiön luonto on Suomen arktisin luonto. Enontekiöllä on noin 1900 asukasta. Kunta on pinta-alaltaan Suomen kolmanneksi suurin ja alueella sijaitsee yli 60 % Suomen kaikista tuntureista sekä kaikki yli 1000-metriset huiput. Tunnetuimmat niistä ovat Saana ja Halti. Enontekiön pinta-alasta on suojeltu yli 70%.

Kansainvälisyys ja monikulttuurisuus ovat enontekiöläistä arkea. Kunta kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen. Yhteistä valtakunnanrajaa on Ruotsin ja Norjan kanssa yli 450 km. Yhteistyö kansainvälisten rajanaapureiden kanssa on luontevaa.

Matkailu on Enontekiön kärkitoimiala, sen lisäksi työtä tarjoavat poro- ja luontais-elinkeinot, palvelut, jalostustoiminta sekä tieteellinen tutkimus.

Saavutettavuus ja lähipalveluiden olemassaolo on enontekiöläisille kunnan sijainnista ja laajuudesta johtuen tärkeä asia. Enontekiön lentoasema sijaitsee 300 metriä merenpinnan yläpuolella ja on siten Suomen korkeimmalla sijaitseva lentoasema. Myös Suomen maanteiden korkein kohta eli 565,8 metrin korkeudella merenpinnasta sijaitseva Muotkataikka sijaitsee valtatie 21:n varrella Enontekiöllä.

Enontekiön nimi juontuu paikasta, jossa eno eli joki saa alkunsa. Ounasjoki saa alkunsa Ounasjärvestä, jonka rannalla sijaitsee Enontekiön kirkonkylä Hetta. Suurimmat kylät ovat Karesuvanto, Kilpisjärvi, Leppäjärvi ja Palojoensuu, Peltovuoma ja Vuontisjärvi.

Lähivuosina Enontekiöön vaikuttavat toimintaympäristön muutokset

- Ilmastonmuutoksen vaikutukset arktiseen luontoon ja luontaiselinkeinoihin
- Luontoa, turvallisuutta ja tilaa arvostetaan aiempaa enemmän (mahdollisuus)
- Luontomatkailu ja kotimaanmatkailu lisääntyy (kestävä kasvu)
- Kansallinen vihreä siirtymä hiilineutraaliksi hyvinvointiyhteiskunnaksi
- Poroelinkeinoon rakennemuutos taloudellisesti, toiminnallisesti ja luonto-olosuhteista johtuen

- TE-toimistojen henkilö-, työnantaja- ja yrityspalvelut kuntien (20t. asukasta) vastuulle
- Työvoiman saatavuuden heikkeneminen kaikilla toimialoilla (haaste)
- Työ- ja vapaa-aika sekoittuu, monipaikkaisuus yleistyy (mahdollisuus)

- Pohjois-Euroopan turvallisuustilanteen muutos ja yhteistyön tiivistyminen
- Sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät hyvinvointialueen vastuulle
- Väestömäärässä ja -rakenteessa tapahtuvat muutokset
- Koronavuosien jälkeen uudelleen kiristynyt kuntatalous
- Korjausvelan kasautuminen: kunnallistekniikka, kiinteistöt, kadut jne.
- Em. johtuen kunta- ja toimialarajat ylittävän yhteistyön tarve kasvaa
- Digitaaliseen kehityksen eteneminen, sosiaalisen median valta ja tiedonkulun nopeus

Osallistavan kuntastrategian laatiminen

- ✓ Kuntalain mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista.
- ✓ Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen.
- ✓ Enontekiön kuntastrategia on laadittu yhdessä laajasti osallistaen touko-joulukuussa 2021.
- ✓ Valmisteluun ovat osallistuneet kuntalaiset, kunnan henkilöstö, luottamushenkilöt ja kunnan sidosryhmät.
- ✓ Kuntastrategiakyselyihin saatiin 115 vastausta ja luonnosversioihin 41 palautetta.
- ✓ Kuntastrategia määrittää valtuustokauden 2021-2025 painopisteet, vision vuodelle 2030, kunnan arvot ja olemassa olon tarkoituksen sekä valtuustokauden strategiset projektit.
- ✓ Strategia on hyväksytty Enontekiön kunnanvaltuustossa 18.5.2022.

Enontekiön kuntastrategia 2022–2025

IHMISET

Aito ja alkuperäinen, luontoon sidottu kulttuuri ja elämäntapa, yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen. Edistämme saamen kieltä ja kulttuuria.

ASUMINEN

Pysyvä ja vapaa-ajan asuminen, etätyö ja monipaikkaisuus, kaikki on meillä mahdollista. Enontekiö on saamelaisten kotiseutualuetta.

VISIO 2030

ENONTEKIÖ – ARKTINEN KOTIMME

Arvojamme ovat luonto, aktiivisuus ja yhteisöllisyys. Edistämme asukkaiden hyvinvointia ja alueen elinvoimaa järjestäen palvelut sosiaalisesti, ympäristöllisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla.

LUONTO

Son rohki soma paikka ellää

HYVINVOINTI

Kunnan oma toiminta, kestävä kehitys, aktiiviset kuntalaiset sekä edunvalvontayhteistyö hyvinvointialueiden ja valtion kanssa.

ELINVOIMA

Elinkeinot, työpaikat, osaaminen sekä pitovoima ja vetovoima omiin erityisvahvuuksiin perustuen.

Valtuustokauden strategiset projektit

IHMISET

- ✓ Aidon paikallisen identiteetin esiin nostaminen
- ✓ Yhteisöllisyyden ja yhdessä tekemisen lisääminen
- ✓ Osallistumisen ja vaikuttamisen uudet kanavat
- ✓ Kolmannen sektorin toiminnan tukeminen
- ✓ Arjen kansainvälisyyden ja monikulttuurisuuden tukeminen
- ✓ Saamenkielen ja kulttuurin edistäminen

HYVINVOINTI

- ✓ Laadukkaat peruspalvelut ja terve kuntatalous
- ✓ Hyvinvointikertomuksen päivittäminen ja hyvinvointisuunnitelman tavoitteellisuus
- ✓ Luonnon monimuotoisuus hyvinvoinnin edistäjänä
- ✓ Hallittu sopeutuminen soten jälkeiseen aikaan
- ✓ Maakunnallinen ja valtakunnallinen edunvalvonta
- ✓ Arjen turvallisuudesta huolehtiminen

ASUMINEN

- ✓ Palvelujen saavutettavuuden edistäminen
- ✓ Viihtyisä ja turvallinen rakennettu ympäristö
- ✓ Asunto- ja tonttitarjonnan parantaminen
- ✓ Ilmastonmuutokseen reagoiva rakentaminen
- ✓ Vihreän siirtymän investoinnit/toimet ja energiatehokkuus
- ✓ Monipaikkaisuuden ja etätyön hyödyntäminen

ELINVOIMA

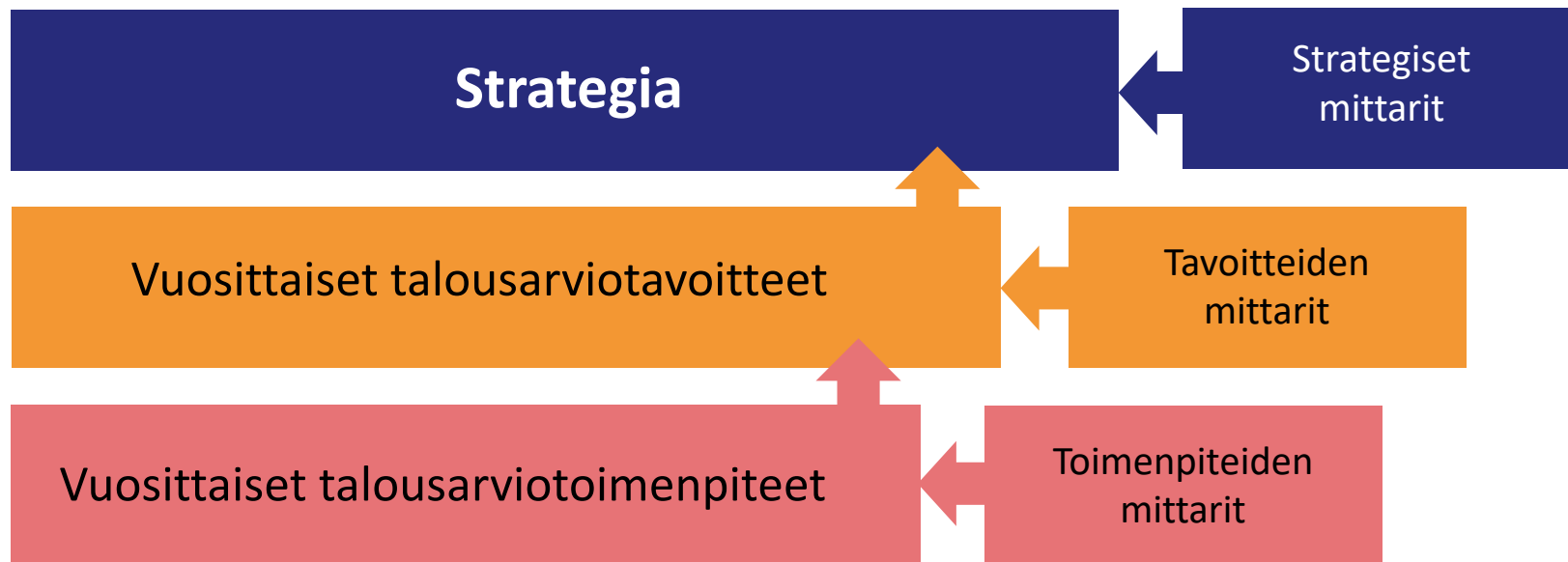
- ✓ Ympärivuotisen matkailun kehittäminen
- ✓ Poro- ja luontaiselinkeinojen vahvistaminen
- ✓ Monipuolisen yritystoiminnan tukeminen
- ✓ Työvoiman saatavuuden varmistaminen
- ✓ *Ounas-Pallas-Yllästunturin* kansallispuiston nimeäminen
- ✓ Enontekiö on kaivosvapaa kunta jatkossakin
- ✓ Lentokenttätoiminnan aktivoiminen
- ✓ Yleinen saavutettavuuden parantaminen
- ✓ Strateginen maanhankinta kunnalle

Seuranta, mittarit ja arviointi

- Kuntastrategian toimeenpanosta vastaavat kunnan henkilöstö ja luottamushenkilöt.
- Kuntastrategian seurantavastuu on kunnanhallitukselle ja kunnan johtoryhmällä.
- Seurannassa käytettävät mittarit määritellään kunnanhallituksessa vuonna 2022.
- Keskeisimpiä seurattavia asioita ovat valtuustokauden strategiset projektit, joiden toimeenpano aikataulutetaan kunnanhallituksessa vuoden 2022 aikana.
- Kuntastrategian toteutumista arvioidaan valtuustotasolla vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä yhteistyössä tarkastuslautakunnan kanssa.
- Talousarvion ja taloussuunnitelman tulee perustua kuntastrategiaan.

Strategian seuranta

◆----- Strategiakausi tyypillisesti neljä vuotta -----◆

Strategiset mittarit teemalle IHMISET

- ✓ Kunnallisvaalien äänestysaktiivisuus %
- ✓ Kunnan järjestämät tapahtumat kpl
- ✓ Suomenkieliset kpl
- ✓ Saamenkieliset kpl
- ✓ Saamenkieltä opiskelevien oppilasmäärä (kpl/%)
- ✓ Saamenkieliseen varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä (kpl/%)
- ✓ Valtuustoaloitteet / vuosi
- ✓ Käsitellyt valtuustoaloitteet / vuosi
- ✓ Kuntalaisaloitteet / vuosi
- ✓ Käsitellyt kuntalaisaloitteet / vuosi

IHMISET

- ✓ Aidon paikallisen identiteetin esiin nostaminen
- ✓ Yhteisöllisyyden ja yhdessä tekemisen lisääminen
- ✓ Osallistumisen ja vaikuttamisen uudet kanavat
- ✓ Kolmannen sektorin toiminnan tukeminen
- ✓ Arjen kansainvälisyyden ja monikulttuurisuuden tukeminen
- ✓ Saamenkielen ja kulttuurin edistäminen

Strategiset mittarit teemalle HYVINVOINTI

- ✓ Lapsiperheiden määrä
- ✓ Taloudellinen huoltosuhde/elatussuhde
- ✓ Väestöennuste
- ✓ Suhteellinen velkaantuneisuus %
- ✓ Lähtöarvo 32,1 %
- ✓ Lainat € / asukas
- ✓ Toimintatuotot/toimintakulut %

HYVINVOINTI

- ✓ Laadukkaat peruspalvelut ja terve kuntatalous
- ✓ Hyvinvointikertomuksen päivittäminen ja hyvinvointisuunnitelman tavoitteellisuus
- ✓ Luonnon monimuotoisuus hyvinvoinnin edistäjänä
- ✓ Hallittu sopeutuminen soten jälkeiseen aikaan
- ✓ Maakunnallinen ja valtakunnallinen edunvalvonta
- ✓ Arjen turvallisuudesta huolehtiminen

Strategiset mittarit teemalle ASUMINEN

- ✓ Vuokra-asuntojen määrä (kpl)
- ✓ Vuokra-asuntojen käyttöaste (%)
- ✓ Vuokra-asuntoa jonottavien talouksien määrä
- ✓ Myytävät asuintontit (tonttivaranto)
- ✓ Myytyt/varatut asuintontit (kpl)
- ✓ Päästöt/asukas (kt CO2e/as)
https://paastot.hiilineutraalisuomi.fi/#fi_kunta47
- ✓ Vihreän siirtymän investointien nettomeno / investointiohjelma (%)

ASUMINEN

- ✓ Palvelujen saavutettavuuden edistäminen
- ✓ Viihtyisä ja turvallinen rakennettu ympäristö
- ✓ Asunto- ja tonttitarjonnan parantaminen
- ✓ Ilmastonmuutokseen reagoiva rakentaminen
- ✓ Vihreän siirtymän investoinnit/toimet ja energiatehokkuus
- ✓ Monipaikkaisuuden ja etätyön hyödyntäminen

Strategiset mittarit teemalle ELINVOIMA

- ✓ Asukasmäärä
- ✓ Nettomuutto
- ✓ Asuntojen lukumäärä
- ✓ Loma-asuntojen lukumäärä
- ✓ Lentoliikenteen määrä / vuosi
- ✓ Rekisteröidyt yöpymiset <https://visitory.io/fi/enontekio/2022-07/>
- ✓ Maatalous, metsätalous, kalatalous, porotalous % työllisistä
- ✓ Yritysten määrä
- ✓ Uusien yritysten määrä

ELINVOIMA

- ✓ Ympärivuotisen matkailun kehittäminen
- ✓ Poro- ja luontaiselinkeinojen vahvistaminen
- ✓ Monipuolisen yritystoiminnan tukeminen
- ✓ Työvoiman saatavuuden varmistaminen
- ✓ *Ounas-Pallas-Yllästunturin* kansallispuiston nimeäminen
- ✓ Enontekiö on kaivosvapaa kunta jatkossakin
- ✓ Lentokenttätöiminnan aktivoiminen
- ✓ Yleinen saavutettavuuden parantaminen
- ✓ Strateginen maanhankinta kunnalle

Son rohki soma paikka ellää
Dat lea duodaid somás báiki eallit